

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-22
Besvaras senast
2024-11-12

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:130 Hot och trakasserier mot journalister och forskare

I ett upprop publicerat i DN den 22 september vittnade 74 journalister och forskare om hur de utsätts för hot och trakasserier i sina yrkesroller. Det här är tyvärr ingen ny företeelse utan en ständigt växande trend.

FOI har i en studie av hat och hot mot offentliga personer i digitala miljöer kunnat konstatera att 55 procent av kvinnorna utsatts för hat. Motsvarande siffra för män var 41 procent. Värst utsatta är kvinnliga journalister, där två av tre kvinnliga journalister fått hatfyllda kommentarer publicerade mot sig.

En rapport om forskares utsatthet för hat och trakasserier från Göteborgs universitet visar ett liknande mönster. 39 procent anger att de någon gång blivit utsatta för någon form av hot eller trakasserier, och kvinnor har utsatts i högre grad än män.

Hat, hot och trakasserier innebär stort personligt lidande för människorna som utsätts. I förlängningen är det också ett hot mot vår demokrati, då rädslan riskerar att leda till självcensur.

I en undersökning från Journalistförbundet uppger hela 39 procent att de ägnar sig åt självcensur för att undvika hat och hot och 48 procent att de anpassat sin rapportering av samma skäl. Forskare vittnar också om att de avstår från att forska på områden som blivit politiskt laddade och att det finns en rädsla för att kommunicera sina forskningsresultat till allmänheten eller delta i samhällsdebatten.

Detta är ett allvarligt samhällsproblem. För att få bukt med det har vi som politiker ett dubbelt ansvar. För det första behöver vi reflektera över det tonläge vi själva bidrar till. Riskerar vår retorik eller vår kommunikation på sociala medier att spä på hat, hot eller misstänkliggörande mot journalister, forskare och opinionsbildare?

För det andra måste vi ta vårt ansvar som lagstiftare för att öka skyddet för yrkeskårens. I maj presenterade regeringen flera insatser för att stärka skyddet för journalister mot hot och hat. Det välkomnar vi, men det räcker tyvärr inte. Vi vet att många brott inte anmäls i dag och att en anledning är den låga upplärningsgraden. Här finns ett ordentligt arbete kvar att göra. Vi behöver också bemöta den normförskjutning som skett i samhället där personliga

påhopp, hat och hot blivit en accepterad del av vår vardag, inte minst i den digitala miljön.

Miljöpartiet anser att det behövs ett samlat strategiskt arbete som kombinerar ett stärkt rättsväsende och stöd till civilsamhället med satsningar på medie- och informationskunnighet, insatser mot desinformation samt krav på de globala plattformsföretagen. Det behövs en ny samlad strategi för ökad motståndskraft mot desinformation och näthat, och handlingsplanen för det fria ordets försvar som vi drev igenom när vi satt i regering behöver uppdateras.

Forskarna och journalisterna avslutar sitt upprop med en uppmaning till landets högsta ledare och politiker att lyfta frågan.

Med anledning av detta vill jag fråga justitieminister Gunnar Strömmer:

1. Hur avser ministern att agera för att öka skyddet mot hat och hot för utsatta yrkeskårer?
2. Vilka åtgärder vill regeringen se för att stärka yttrandefriheten och demokratin?

.....

Annika Hirvonen (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann